



Благодійна організація
«ФОНД МИЛОСЕРДЯ ТА ЗДОРОВ'Я»

Сприяємо зміцненню почуття людської гідності у громадян України, надихаємо на активні відповідальні дії задля захисту прав людини, здійснення принципів Верховенства права і демократії в Україні.

РІЧНИЙ ЗВІТ
2019

про БО «Фонд милосердя та здоров'я»

БО «Фонд милосердя та здоров'я» (стара назва Херсонський обласний Фонд милосердя та здоров'я) – благодійна організація з нефіксованим членством, зареєстрована 19 січня 1989 року, перереєстрована 6 грудня 2016 року.

Місія – сприяти зміцненню почуття людської гідності у громадян України, надавати знання та надихати на активні, грамотні, відповідальні дії задля захисту прав людини.

Задля цього БО «Фонд милосердя та здоров'я» здійснює благодійну, правозахисну та правоосвітню діяльність в інтересах українського суспільства в цілому, а також в інтересах осіб, які потребують допомоги, реалізацію та захист прав людини і громадських інтересів, пропаганду ідей гуманізму та милосердя.

Керівні органи: Загальні збори, Правління, Виконавчий директор і Наглядова Рада.

Голова правління – Денис Костюнін.

Виконавчий директор – Алла Тютюнник.

Джерела фінансування

Кошти Фонду формуються за рахунок благодійних внесків колективів організацій, фірм та окремих громадян, спонсорської допомоги у виконанні програм, пасивних доходів, доходів від основної діяльності, грантів.



Херсонській благодійній організації «Фонд милосердя та здоров'я» у 2019р. виповнилося 30 років. На фото команда благодійної організації «Фонд милосердя та здоров'я» і онлайн газети «Вгору». Перший ряд зліва направо: Лариса Жарких, Тетяна Крючкова, Олександр Данилов, Тетяна Кулик, Ірина Ухваріна, Ілона Коротіцина, Юлія Данилевська, Оксана Сидорович, Юлія Лук'яненко. Другий ряд: Олена Старюк, Інна Кондратьєва, Анна Коваленко, Євген Ляшенко, Леонід Бондарчук, Едуард Момоток, Алла Тютюнник, Денис Костюнін, Світлана Смаль, Павло Шелухін, Анна Полякова, Дмитро Багненко.

Проекти та програми БО «Фонд милосердя та здоров'я» у 2019 році

Громадська приймальня БО «Фонд милосердя та здоров'я»

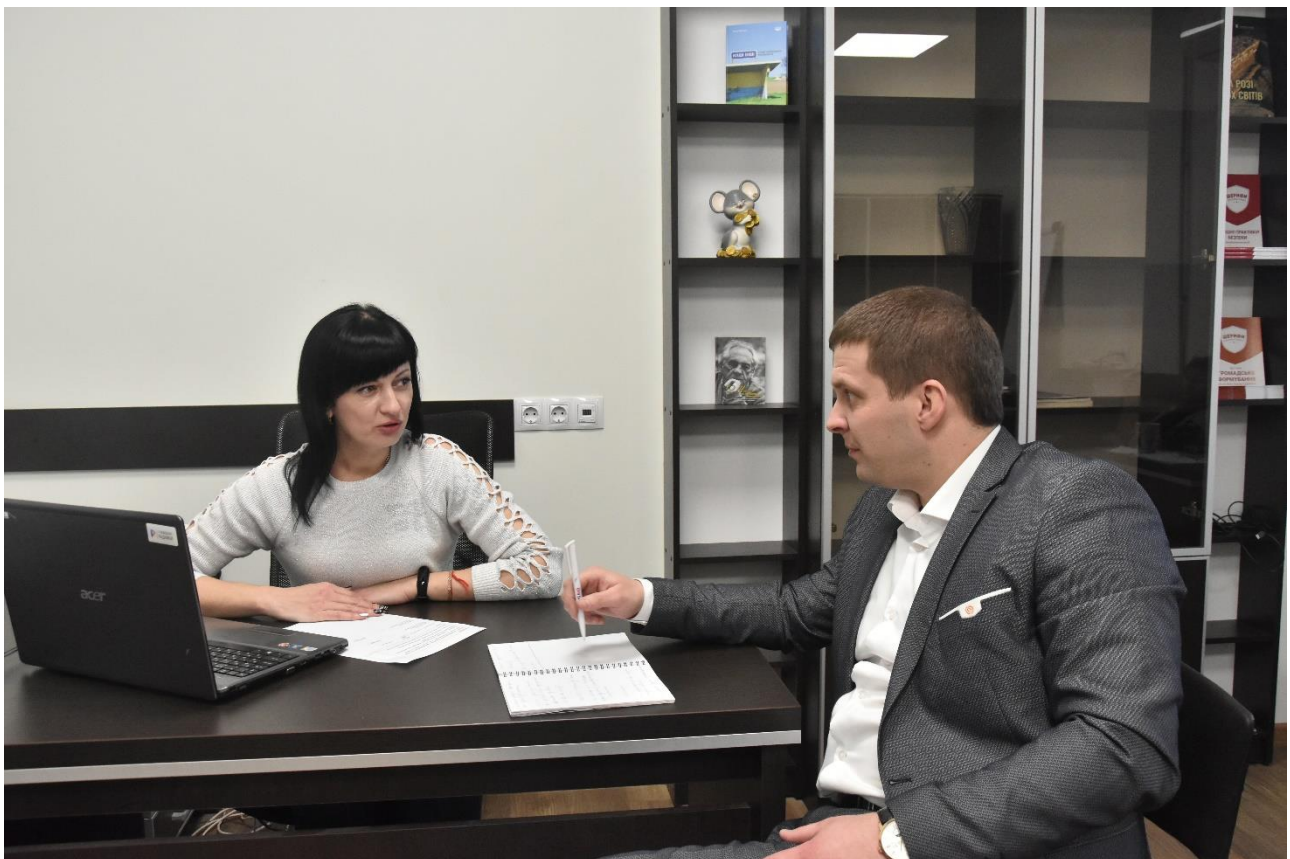
Керівник громадської приймальні – Олена Старюк.

Починаючи з 1998 року, при БО «Фонд милосердя та здоров'я» (БО ФМЗ) працює громадська приймальня, яка надає малозабезпеченим мешканцям області безкоштовну інформаційну, правову, соціальну допомогу.

У громадській приймальні в 2019 році працювали два експерти: 1 координатор, 1 юрист.

Громадська приймальня БО «Фонд милосердя та здоров'я» в 2019 році проконсультувала 407 людей із різноманітних юридичних питань. У 30 випадках допомогли написати відповідні заяви, звернення, скарги до органів державної влади і органів місцевого самоврядування, у 27 випадках – складено процесуальні документи, у 7 випадках звертались на користь клієнта до різноманітних органів влади, представляли інтереси клієнтів у судах.

З березня по грудень 2019 року громадська приймальня, яка входить в мережу Громадської спілки «Українська Гельсінська спілка з прав людини» надавала безоплатну правову допомогу людям, що живуть з ВІЛ/СНІД, вразливим до зараження ВІЛ та хворим на туберкульоз по проекту [«Розвиток правової мережі для захисту прав людей, які живуть з ВІЛ/СНІД, представників ключових спільнот ЛЖВ та осіб, хворих на туберкульоз»](#) за фінансової підтримки [Благодійної організації «Всеукраїнська мережа людей, які живуть з ВІЛ/СНІД»](#) в рамках реалізації проекту «Інвестиції з метою впливу на боротьбу з туберкульозом і ВІЛ-інфекцією», підтриманого Глобальним фондом для боротьби зі СНІДом, туберкульозом та малярією.



Щотижня керівниця громадської приймальні Олена Старюк та адвокат Олександр Данилов консультують десятки херсонців та надають безоплатну юридичну правову допомогу в громадській приймальні Благодійної організації «Фонд милосердя та здоров'я».

Мета проекту - збільшення кількості успішних судових прецедентів захисту ЛЖВ та інших вразливих груп, що безпосередньо впливає на зміну ставлення до них професійного середовища та суспільства в цілому. Посилення Верховенства права завдяки судовим та адвокаційним зусиллям на національному та міжнародному рівнях, аналіз законодавства та практики, забезпечення для широкої публіки об'єктивної та неупередженої інформації щодо ситуації з правами вразливих груп і вироблення рекомендацій для впровадження змін – заходи, які спрямовані на поліпшення загальної ситуації з правами людини.

Цільова група:

- особи, які живуть з ВІЛ/СНІД;
- особи, хворі на туберкульоз;
- представники ключових спільнот, уразливих до ВІЛ, до яких належать: люди, які вживають ін'єкційні наркотики (надалі – ЛВІН); секс працівники; чоловіки, які мають секс з чоловіками (надалі – ЧСЧ); особи позбавлені волі (затримані, підслідні, засуджені) та колишні ув'язнені, які входять до групи кінцевих бенефіціарів; жінки, які живуть з ВІЛ; підлітки, яких торкнулась епідемія ВІЛ.

Всього юристами БО «Фонд милосердя та здоров'я» надано 229 консультацій особам, які живуть з ВІЛ/СНІД, представникам ключових спільнот ЛЖВ та особам, хворим на туберкульоз.

На сайті [Української Гельсінської спілки з прав людини](#) технічне нововведення.

- [Новий юрбот – до послуг людей](#)
- [Таємні клієнти приймальні Фонду Милосердя та здоров'я](#)

Експерти фіксують, що в країні, починаючи з 2016 року, частішають напади на журналістів, активістів, правозахисників і блогерів. Зокрема, вже зафіксовано 400 випадків.

Де і на кого з активістів напали, можна побачити на інтерактивній [«Малі загрози»](#), яку започаткувала [Коаліція на захист громадянського суспільства](#). Там же можна повідомити про новий злочин.

Однак, розслідування злочинів ведеться неефективно. Найчастіше правоохоронці кваліфікують події як «хуліганство» чи «нанесення тілесних ушкоджень на ґрунті неприязних відносин». Тобто не пов'язують злочин з громадянською позицією та діяльністю постраждалих. Навіть такої категорії громадян, як «громадський активіст», в державі офіційно не визначено. Тобто, формально, з точки зору законодавства, немає різниці між сваркою двох п'яничок і загрозами активістам, які намагаються захистити ліси від незаконної вирубки, береги від забудови чи борються з незаконними заправками або з торгівлею людьми.

А незахищеність активістів і безкарність злочинців провокує ще більш жорсткі напади і вбивства, як це сталося, наприклад, з Катериною Гандзюк. Тому з жовтня 2019 року громадська приймальня долучилась до проекту Громадської спілки «Українська Гельсінська спілка з прав людини»: «Забезпечення правового захисту правозахисників та активістів в Україні», мета якого - встановлення та просування системного механізму правової підтримки правозахисників в Україні:

- 1) Забезпечення захисту прав та ефективного розслідування порушень прав HRD,
- 2) Посилення ролі українського громадянського суспільства у просуванні прав HRD та запобіганні нападам шляхом прямої підтримки HRD під загрозою та адвокатських зусиль

Юристи дев'яти громадських приймалень УГСПЛ (Київ, Чугуїв, Львів, Чернігів, Одеса, Суми, Херсон, Черкаси, Дніпро) [надають постраждалим активістам безоплатну правову допомогу.](#)



Щоб поговорити про правові проблеми та дізнатися про методи захисту, у листопаді херсонські активісти та правозахисники провели круглий стіл «Забезпечення правового захисту правозахисників та активістів в Україні» у приміщення Благодійної організації «Інша».

Медіа-проект – Онлайн газета «Вгору» vgoru.org

Керівники проекту – Алла Тютюнник, Леонід Бондарчук.

Впродовж 2019 року онлайн газета «Вгору» <http://vgoru.org/>, заснована у 2005 році правозахисними організаціями БО «Фонд милосердя та здоров'я» (стара назва Херсонський обласний Фонд милосердя та здоров'я) та ГО «Докудейз» (стара назва ГО «Південь») займала в рейтингу інтернет-видань Херсонщини 1-5 місця. Кількість відвідувачів - від 1500 до 5000 на добу.

Продовжували роботу сторінки онлайн газети «Вгору» у соціальних мережах:

- [Facebook](#);
- [YouTube](#);
- [Twitter](#);
- [Instagram](#).

Заснована в 2010 році [Агенція журналістських розслідувань](#) «Вгору» впродовж 2019 року провело й оприлюднило 12 журналістських розслідувань.

1. [У Херсоні судитимуть організатора «конверту»](#)
2. [Почему над «Дубками» снова завис топор](#)
3. [Фестиваль злодіїв на Херсонському мостопереході](#)
4. [Неправомірна вигода для громади](#)
[Слухання з відсторонення голови Музиківської громади знову відклали](#)
[Прокуратура відмовилася від намірів засудити Лейбзона](#)
5. [«Недострой» с криминальним уклоном: как в Херсоне уничтожают историческую пам'ять](#)
6. [Як новий губернатор «лопухнувся», або Як тепер зберегти обличчя за поганої гри](#)
[Як вилізла «волохата лапа»](#)
[Боротьба за владу: як об'єднувались Стара Збур'ївка та Гола Пристань](#)
7. [Вибуховий бізнес: молдавський слід херсонських наливайок](#)
[Оборудки навколо пального](#)
[Паливно-мастильний спрут](#)
[«Топові» злочинці з паливно-мастильного ринку](#)
8. [Підводні камені у молочному супі або хто годує наших дітей у школах?](#)
[«Реформа» шкільного харчування – вимога часу](#)
[Зимові канікули - час для влади покращити харчування в школах](#)
[Робоча група не встигає виконати доручення Прем'єр-міністра](#)
9. [Усе - в родину: сімейний бізнес депутатів Херсонської міськради](#)
[Рука руку миє або депутати-бізнесмени мають проблеми із законом](#)
10. [Холодний херсонський душ для нардепа Антона Яценка](#)
11. [Степ чи ліс у масштабах століть. Інтерв'ю з краєзнавцем](#)
[Херсонські ліси гинуть на очах](#)
[Чому продаж живих ялинок під Новий рік не впливає на знищення лісу](#)
[Відворотне покарання: хто \(не\)відповість за зрубані ліси Херсонщини?](#)
12. [Одноразовий пластик на все життя](#)
[Сміття в Херсоні: як його позбуваються і хто цим займається](#)

Кампанії едвокасі

Також у 2019 році редакція «Вгору» приєдналась до 6-х кампаній едвокасі, ініційованих БО «Фонд милосердя та здоров'я» та громадськими організаціями Херсонщини.

Боротьба за владу

Херсонська обласна державна адміністрація (ХОДА) після тривалої кампанії едвокасі Благодійної організації «Фонд милосердя та здоров'я» та редакції «Вгору» погодила

приєднання села Стара Збур'ївка до міста Гола Пристань та створення Голопристанської об'єднаної територіальної громади.

Громада Старої Збур'ївки вирішила об'єднатися з містом Гола Пристань ще в 2017 році. Пройшли всі процедури, але Херсонська обласна адміністрація не погодила об'єднання - відмовила у наданні позитивного експертного висновку. Селяни зверталися туди декілька разів, проте ХОДА відмовляла під різними вигаданими приводами. То начебто якийсь документи не додали, то ніби не вказали назви майбутньої громади. А потім взагалі вигадали якусь «нездоланну водну перешкоду» між населеними пунктами, через що мешканці села не зможуть отримувати послуги у Голій Пристані. Хоча ці два населених пункти з незапам'ятних часів зв'язує автомагістраль. Доходило до абсурду - старозбур'ївчани до документів про об'єднання навіть докладали копію карти місцевості, де було видно, що водної перешкоди немає. Але ХОДА все одно відмовляла в погодженні.

У травні 2018 року містам обласного значення було надано статусу ОТГ. Стара Збур'ївка та Гола Пристань вирішили ще раз спробувати утворити разом Голопристанську громаду і розпочали нову, спрощену процедуру, приєднання. Однак передчували, що ХОДА знову вигадає якісь перешкоди. Тому звернулися до редакції «Вгору» за допомогою.

Під час розслідування журналісти «Вгору» встановили, що перепони дійсно штучні. І з'ясували: за всіма цими інтригами стояв голова Голопристанської райради Віталій Соловйов. До весни 2019 року у нього був впливовий покровитель в особі кума, голови Херсонської ОДА Андрія Гордєєва.

Віталій Соловйов мріяв очолити Новозбур'ївську ОТГ. За Перспективним планом до Новозбур'ївської ОТГ мали увійти села: Нова Збур'ївка, Стара Збур'ївка, Рибальче та Геройське. Але голова Нової Збур'ївки зволікала, чекала, коли процес децентралізації закінчиться і тоді громаду об'єднують примусово. Зволікала, бо отримувала найбільшу в районі зарплатню (навіть більше, ніж Віталій Соловйов), а по-друге, - районна влада постійно «підгодовувала» село, фінансувала більше, ніж інші населені пункти. Зволікання також було вигідно і Віталію Соловйову, бо поки райони не скоротили, він міг спокійно перебувати на своїй посаді. А коли скоротять - у нього дуже великий шанс перемогти на виборах у Новозбур'ївській ОТГ, бо село Нова Збур'ївка - найчисленніший населений пункт з тих сіл, що мають увійти до складу ОТГ.

Втім, інші села втрачати час не хотіли. Тож Рибальче увійшло до складу Чулаківської ОТГ, тому Геройське, яке розташоване далі, вже не могло приєднатися до Нової Збур'ївки. І єдиним кандидатом до ОТГ «під Соловйова», крім Нової Збур'ївки, залишилася лише Стара Збур'ївка. Тому їй «не пускали» село до Голопристанської ОТГ.

Тому ми розпочали компанію едвокасі. До початку звітнього періоду вийшло [15 публікацій](#).

Обласна влада подовжувала вигадувати не передбачені законодавством додаткові умови/перепони: необхідність у подворовому обході з опитуваннями сільських мешканців, посилення на вигадані судові процеси, та й навіть фальсифікувала рішення сесії обласної ради.

При цьому і Гордєєв, і Соловйов категорично заперечували свою участь у гальмуванні та супротиві об'єднанню Старої Збур'ївки та Голої Пристані. Проте причетність екс-губернатора Андрія Гордєєва редакція «Вгору» змогла досить швидко довести. Але голова Голопристанської районної ради Віталій Соловйов довгий час ховався «у темряві».

Після звільнення Андрія Гордєєва з посади, ХОДА нарешті надала Старій Збур'ївці позитивний експертний висновок про приєднання до Голої Пристані. Віталію Соловйову про це відомо не було. Та після того, як редакція «Вгору» поділилася радісною новиною з читачами і 2 липня 2019 року привітала старозбур'ївчан з довгоочікуваним висновком, інтриги розпочалися з новою силою.

Тому керівництво села і міста вирішили терміново, раніше запланованих дат, провести сесії рад. «Вгору» про зміни дат змовчала, щоб не зашкодити прийняттю рішень органами місцевого самоврядування через можливий зрив сесій лобістами Новозбур'ївської ОТГ.



Місцеві жителі під час децентралізації вирішили приєднатися до міста обласного значення - Голої Пристані.

Рішення про приєднання погодили всі місцеві депутати, і з 24 липня обидва населених пункти офіційно [у складі Голопристанської ОТГ](#). Віктор Маруняк склав свої повноваження як сільський голова, тепер він виконуючий обов'язки старости Старої Збур'ївки, а депутати старозбур'ївської сільради разом з голопристанськими депутатами «автоматично» увійшли до складу ради територіальної громади.

Редакція «Вгору» побувала на першій сходці жителів села Стара Збур'ївка в складі Голопристанської ОТГ. І отримали офіційне підтвердження, що Віталій Соловійов почав особисто шантажувати керівництво села й засилати до Старої Збур'ївки своїх підлеглих, щоб вони передавали його погрози жителям цього «непокірного» населеного пункту. Люди говорили про цей шантаж відкрито.

Але після чергової [публікацій «Вгору»](#) ситуація стабілізувалась і громада почала [жити однією сім'єю](#).

Справу Лейбзона закрито

У травні 2019 року військова прокуратура Херсонського гарнізону звинуватила голову Музиківської об'єднаної територіальної громади Олександра Арнольдовича (за паспортом Лейбзон Савелій Нолевич) в отриманні хабара у 100 тисяч гривень (ч. 3 ст. 368 Кримінального Кодексу України - карається від п'яти до десяти років позбавлення волі з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років, з конфіскацією майна). За офіційною інформацією слідства, голова ОТГ вступив у злочинну змову з керівництвом місцевої громадської організації «Музичани» та примусив підприємця перевести на рахунок цієї організації 100 тис. грн. І планував використати ці гроші в особистих інтересах. «Ціна питання» - рішення громадських слухань про зміну цільового призначення земельної ділянки колишньої свиноферми (майже 10 га) під сонячну електростанцію.

Майже одночасно правоохоронці подали до Херсонського міського суду клопотання про відсторонення Лейбзона від посади Музиківського сільського голови та про запобіжний захід

у вигляді тримання під вартою (або відпустити під заставу у розмірі 1 008 525 гривень).

Ця інформація шокувала всіх, хто знає Лейбзона. Більш ймовірною та реальною для них видалася би новина, що інопланетяни приземлилися в центрі Херсона, ніж те, що голова Музиківської громади зажадав собі хабара. Крім того, як цільовий благодійний внесок на розвиток громади можна використати «в особистих інтересах»?

Тому редакція «Вгору» вирішила в усьому розібратися. Під час журналістського розслідування ми ще більше впевнилися, що ця «справа шита білими нитками».



Голова Музиківської ОТГ Олександр Лейбзон та головний редактор онлайн газети «Вгору» Леонід Бондарчук.

По-перше, ніякого інвестора насправді не існувало.

Ні посередник, який начебто представляв інтереси енергетичної компанії, ні правоохоронці жодного разу його не згадували. І «хабар» посередник переказував через банкомати від свого імені, а не від імені зацікавленого інвестора. В своїх публікаціях журналісти «Вгору» декілька разів писали, що Музиківка все одно дуже чекає на того інвестора, але він так і не відгукнувся і себе не проявив.

За нормами кримінального «жанру», злочину без жертви не буває. І коли правоохоронці розслідують події, то мають обов'язково вказати, хто саме потерпілий, мають вказати його «регалії». А в цій справі потерпілим виявився якийсь «уявний анонім».

По-друге. Дуже підозрілий головний свідок у справі або той самий «посередник». Людина, яка представляла інтереси невідомого інвестора, - більш нікому не відома як фаховий посередник крім правоохоронців. Чоловіка з такими даними немає в соцмережах, немає в інших відкритих джерелах та навіть не існує за вказаною адресою.

По-третє. Хабар дають посадовій особі для того, щоб «вирішити питання». Тобто, щоб представник влади у межах своїх повноважень щось зробив чи, навпаки, не зробив. Позитивне рішення громадських слухань про зміну цільового призначення ділянки колишньої свиноферми в Музиківці під сонячну електростанцію посередник отримав 3 травня. А «благодійні пожертви» почав слати на розвиток громади на рахунок ГО «Музичани» після цього. Де логіка?

Крім того, хабарник від незаконної винагороди має отримати користь - особисту або в інтересах своїх близьких. Безумовно, можна стверджувати, що Лейбзон її отримав, тому що гроші надійшли в громаду, за яку він хвилюється більше, ніж за себе. І все село - це його

близькі: друзі, однодумці, колишні учні, підлегли, виборці в решті-решт. Однак з точки зору законодавства користь, так би мовити, має бути «особистою». У справі ж Лейбзона гроші надійшли не йому, а цільовим призначенням на розвиток громади.

Ми припустили, що правоохоронці насправді виконують чиесь замовлення, і головне у цієї справі - відсторонити Олександра Лейбзона.

Після публікації про те, як правоохоронці фабрикують звинувачення, а голова громади ймовірно постраждав через те, що вимагає від усіх землекористувачів та підприємців працювати прозоро та сплачувати всі податки, військова прокуратура перекваліфікувала звинувачення з одержання хабара у великих розмірах на шахрайство (ст. 190 ч.2 Кримінального Кодексу: «Шахрайство, вчинене повторно, або за попередньою змовою групою осіб, або таке, що завдало значної шкоди потерпілому», - карається штрафом від 850 до 1700 грн. або виправними роботами на строк від одного до двох років, або обмеженням волі до п'яти років, або позбавленням волі на строк до трьох років.) А потім почали переконувати Олександра Лейбзона підписати угоду про визнання вини, бо так він збереже собі нерви та зможе залишитися на волі.

Після консультації з юристами громадської приймальної Благодійної організації «Фонд милосердя та здоров'я» знайдено інший компроміс. І військова прокуратура 3 липня передала матеріали кримінальної справи до суду з клопотанням про [звільнення Олександра Лейбзона від кримінальної відповідальності](#). Після публікацій результатів розслідування журналістів редакції «Вгору» та юристів Фонду милосердя військова прокуратура відмовилася від намірів засудити голову ОТГ, і у липні Білозерський районний суд Херсонської області закрити кримінальну справу та звільнив голову Музиківської громади Олександра Лейбзона від відповідальності.

Охоронні зони вежі Вітовта - затверджено!

На березі Каховського водосховища у селищі Веселе Бериславського району є старовинна споруда, яка довго значилася пам'ятником архітектури обласного значення 19 століття і була на обліку як Дозорна (оглядова) башта. Але за таємних обставин у 2003 році її зняли з обліку. Це з'ясувалося, коли представники приватного акціонерного товариства «Укргідроенерго» почали активно [любівати будівництво Каховської ГЕС-2](#). Обласна влада надала замовникам будівництва офіційний документ, що вежа не має ніякої цінності.

Тобто, її дозволили зруйнувати. Бо згідно з проектом будівництва Каховської ГЕС-2, вежа опиниться в самісінькому центрі майбутнього котловану. А якщо навколо неї будуть охоронні зони, будівельники не зможуть там безборонно копати. Тож на одних вагах опинилися інтереси «якоїсь споруди» - та будівництво вартістю 13,47 млрд. гривень.

Втім, 2017 року башта враз постарішала на сторіччя. Вчені взяли проби розчину, що скріплює камені її підніжжя, і перші ж результати дослідження підтвердили - його склад ідентичний цементу, яким користувалися на території Великого князівства Литовського за часів князя Вітовта. Отже, Дозорній башті насправді - десь 700 років. Відкриття стало сенсаційним не тільки для нашої країни, а й для литовських вчених, краєзнавців, туристів. «Вежа Вітовта» на Херсонщині стала популярною для міжнародних експедицій та відвідувачів.

Але знадобилося дуже багато зусиль (навіть дійшло до звернень за допомогою до керівництва Литовської Республіки та її представників в Україні), щоб цю спадщину визнали нашим національним надбанням та встановили, нарешті, охоронні зони.

Керівниця новокаховської організації Українського товариства охорони пам'яток історії та культури, архітекторка Тетяна Євсєєва підготувала проект охоронних меж та зон Дозорної (оглядової) башти ще у 2017 році. Але головний архітектор області Григорій Ходін відкидав ці документи [під різними вигаданими приводами](#). Навіть погрожував авторці, що вона позбавиться своєї роботи, якщо наполягатиме на встановленні заборонних зон навколо вежі.

Але після публікацій «Вгору» та звернень Григорій Ходін перестав погрожувати Тетяні Євсєєвої та надіслав документацію для визначення меж і режимів використання зон охорони об'єкта національної культурної спадщини Дозорна (оглядова) башта у селищі Веселе

Бериславського району Херсонщини [Міністерству культури України для розгляду та погодження](#).



Вежа Вітовта у селищі Веселе Бериславського району стала історичною знахідкою міжнародного значення. Фото з архіву Наталі Бімбірайте та Марини Єлісеєвої.

І у 2019 році Охоронні зони історичної пам'ятки у Міністерстві остаточно погоджено та затверджено, [сталосся це 20 серпня](#). Редакція «Вгору» дуже пишається, що теж внесла свій вклад у збереження унікальної споруди.

Вибуховий бізнес

Через підпільну торгівлю паливом бюджет не отримує податків. За інформацією Асоціації нафтотрейдерів, з початку 2018 року вже втрачено понад 10 млрд. гривень. Крім того, цей бізнес дуже токсичний та вибухонебезпечний. «Наливайки» часто ховаються поряд з домівками, у дворах, їх розміщують на комунікаціях та під електромережами. Хоча уламки від вибуху, наприклад, однієї цистерни з газом, розлітаються до півкілометра. Тобто всі, хто перебуває ближче, потрапляють у зону смертельного ризику.

Юристи БО ФМЗ та журналісти «Вгору» досліджували чому контролюючі органи «не бачать» нелегальні АЗС/АГЗС; скільки у Херсоні легальних та підпільних автозаправних комплексів; хто причетний до організації нелегальної торгівлі паливом у Херсоні; схеми, які використовують на нелегальному нафтовому ринку, щоб ухилитися від сплати податків та уникнути покарання за організацію підпільної вибухонебезпечної торгівлі; ефективність роботи правоохоронної та судової систем.

У серпні, коли редакція [почала розслідування](#), в Херсоні офіційно працювало 35 заправних комплекси. І майже стільки - неофіційних. Поки ми ходили по інстанціях, шукали тіншовиків, знімали з засади як працюють нелегальні АЗС, ситуація почала змінюватись. На [кінець листопада 2019р.](#) майже 10 з «наливайок» припинили діяльність (ті, що розташовувалися з порушенням безпекових норм, - демонтували, іншу частину законсервовано, поки триває оформлення дозволів), а понад 20 операторів ринку отримали офіційні ліцензії. Також відкрито декілька кримінальних проваджень за фактами ухилення від

податків та забруднення навколишнього середовища.

Чим годують наших дітей у закладах освіти

У зв'язку з великою кількістю харчових отруєнь юристи БО ФМЗ та журналісти «Вгору» дослідили, хто постачає продукти до шкільних їдалень та з чого складається меню. Виявилось, що більшість херсонських шкіл обслуговує приватне підприємство «Сервіс Гранд», яке довгий час належало депутатці міської ради Ірині Ценкер. Ценкер досі контролює цю фірму. Робітників, які готують дітям у шкільних харчоблоках теж надає підприємство «Сервіс Гранд».

Також ми з'ясували, що діти, яким необхідна безглютенна та безлактозна дієта, не отримують потрібного харчування у школах. Крім цього, більшість дітей та їх батьків повністю незадоволені, асортиментом шкільних їдалень та буфетів. Батьки неодноразово пропонували директорам шкіл змінити меню їдалень, додати нові страви, але через постанову Кабінету Міністрів 1591, вони не можуть цього зробити. Ця постанова була прийнята ще у 2004 році, у ній прописані норми та стандарти харчування, які на думку і лікарів і громади є вже давно застарілими, оскільки не змінювалися з радянських часів. Тому і готують у школах ще за рецептурними примірниками 70-80 років минулого століття. Фахівці Держпродспоживслужби теж погоджуються, що меню у шкільних їдальнях «морально» застаріле, але згідно із своїми повноваженнями, вони повинні контролювати дотримання саме тих нормативів.

Після виходу [публікацій](#) «Вгору» у [соціальних мережах](#) ми отримали чисельні коментарі від громади Херсона. Також голова Херсонської обласної державної адміністрації Юрій Гусєв доручив профільним Департаментам та Управлінням разом зі спеціалістами Держпродспоживслужби розробити програму «Дітям Херсонщини - безпечне харчування». Зокрема фахівці Держпродспоживслужби вже почали працювати в рамках цієї програми: провели 25 семінарів-навчань персоналу, щоб запобігти випадкам харчових отруєнь. Також голова облдержадміністрації анонсував запровадження нового шкільного меню від куфаря Євгена Клопотенка у школах області. На [міському рівні](#): виділено кошти з бюджету на здоровлення безоплатного разового щоденного харчування для учнів початкової школи та дітей учасників АТО і ООС. Закуплено нове кухонне обладнання для харчоблоків та їдалень міських шкіл та дитячих садків.

Херсонські ліси гинуть на очах

Херсонщина розташована у регіоні з великою кількістю піщаних арен. Під час розквіту вівчарства у XIX-XX століттях в області утворились великі напівпустельні масиви, що загрожували поглинути навколишні села. Старожили ще пам'ятають піщані бурі, що засипали поселення та дороги. Для порятунку населених пунктів від суховіїв у 50-60 роках XX століття в Херсонській області були висаджені тисячі гектар соснового лісу. Але на сьогодні ці ліси потерпають від масових браконьєрських рубок. Деревами вкрито лише близько 2,5% Херсонщини, та це не зупиняє браконьєрів від знищення сосен. В залежності від району ліси або спалюють та випилюють, або просто вирізають, попередньо домовившись з місцевими правоохоронцями та лісниками. Саме боротьба з лісовими браконьєрами, як стверджують активісти, стала однією з причин нападу на Катерину Гандзюк, що призвів до її трагічної загибелі. Розпочинаючи роботу ми зрозуміли, що схеми знищення херсонських лісів варіюються в залежності від лісомисливського господарства. В одному це махінації з документами, в другому — підпали лісу, а в третьому просто браконьєрські рубки, за умови лояльності контролюючих органів. На прикладі Голопристанського лісомисливського господарства області ми показали, хто незаконно рубить херсонські ліси, куди дівається добута деревина, чому правоохоронці та лісники не помічають «чорних лісорубів» та чи потрібні ці соснові масиви зараз, у XXI сторіччі.



На Херсонщині майже 70 тисяч гектарів лісу. Це лише близько двох відсотків площі області. Та попри це Херсонщина займає перші місця в Україні за обсягами нелегальних рубок.

В [ході кампанії](#) онлайн газета «Вгору» перша в регіоні привернула увагу на грандіозні масштаби нелегальної вирубки лісу та збитків за останні роки по конкретному лісомисливському господарству Херсонської області. Висвітили [схему організації вирубки](#) соснового лісу — хто приймає участь та як це стало можливим. Дослідили за офіційними джерелами кількість відкритих поліцією кримінальних справ та кількість офіційних судових вироків із сумою відшкодування збитків. Артикулювали головні причини збільшення кількості незаконних рубок: відсутність фінансування у лісомисливських господарств, відсутність необхідних документів для проведення легальних рубок, корумпованість місцевих правоохоронних органів, постійна потреба в дровах у місцевого населення для ведення сільського (тепличного) господарства. Також підняли дискусію на тему: чи дійсно досі необхідні соснові ліси у степовій зоні за умови відсутності головного ґрунтоерозійного чинника — вівчарства?

За певний час ми знайшли двох. Тож вони згодились поділитись інформацією про взаємозв'язки «чорних лісорубів» з лісівниками та правоохоронцями.

Після [виходу публікацій](#) місцеві підприємці, що намагаються займатись легальною лісозаготівлею, запропонували редакції об'єднати сили та захищати ліс від вирубки разом, попередньо склавши план спільних дій. Адже в умовах постійного демпінгу цін від браконьєрів та хабарницького вирішення справ дуже важко займатись бізнесом прозоро.

Крім цього, з початку 2019 року «Вгору» бере участь у проєкті регіональних ЗМІ «**Donbass Media Fellow**», де журналісти разом з експертами створюють відеосюжети та статті на важливі для всієї України теми. У рамках проєкту було виготовлено та опубліковано 2 сюжети.

1. [Чому горять ліси Херсонщини](#)
2. [Скелети Херсона](#)

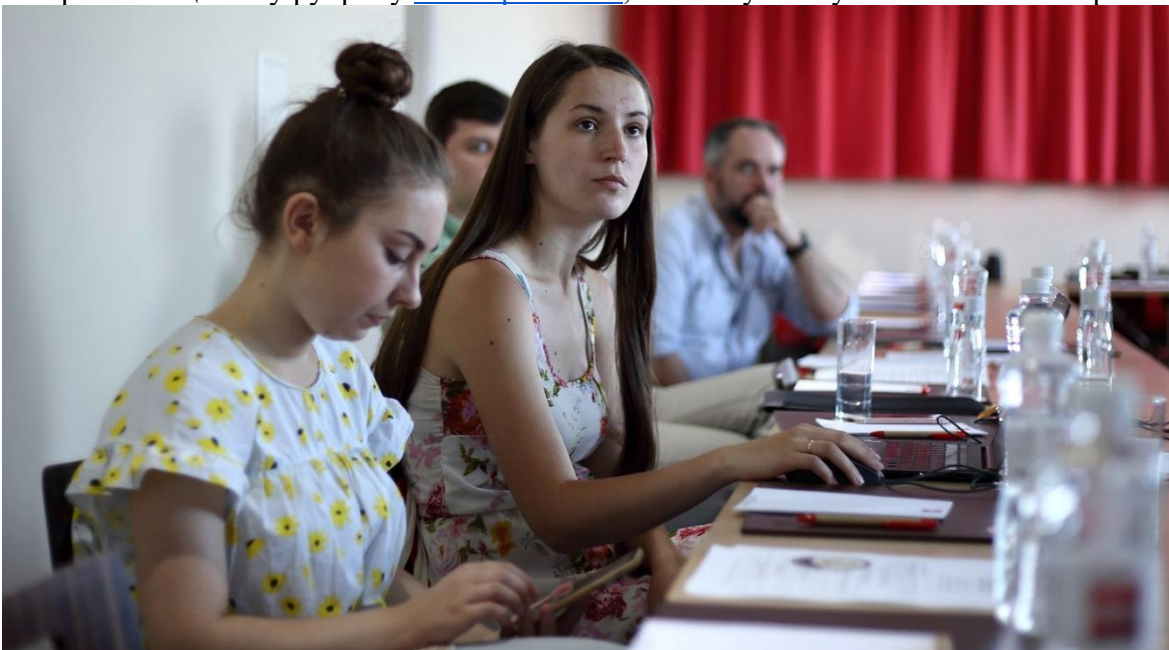
Також редакція долучилась до ще одного мережевого проєкту «**Фактчек – інструмент контролю та перевірки передвиборчої риторики, подій, інформаційних повідомлень під час парламентських виборів 2019 року**» Громадської організації «Центр аналітики і розслідувань» (фактчек-проєкт [«БезБрехні»](#)) та підписали Меморандум про співпрацю.

«Вгору» створила нову рубрику на сайті [«Фактчек»](#), де журналісти проводили викриття фейковий інформації в Херсонській області, інформування про методи соціального маніпулювання, дезінформації, фабрикації завідомо неправдивої інформації. Загалом вийшло 20 фактчеків



Тренінг з фактчекінгу від Олександра Гороховського з громадської організації «Центр аналітики і розслідувань» (фактчек-проект «БезБрехні») спеціально для журналістів редакції «Вгору», м. Херсон 19-20 червня 2019 р.

У період виборів в Україні минулого року «Вгору» приєдналась до проекту **«Election watch»** від [Media Development Foundation](#) (ГО «Фонд розвитку ЗМІ»), в рамках якого журналісти навчались як правильно висвітлювати події під час виборчого процесу. Ми створили спеціальну рубрику [«Вибори 2019»](#), в якій було опубліковано 66 матеріалів.



Участь у Хакатоні в рамках проекту «Election watch» від Media Development Foundation з метою пошуку інструменти для медіа, які можна використовувати для висвітлення виборів, м. Київ 20-22 червня 2019 р.

З травня минулого року редакція «Вгору» разом з БО «Фонд милосердя та здоров'я», ГО «Інформаційний ресурсний центр «Правовий простір» та ГО «Глобальний погляд» проводили інформаційну та промоційну кампанію громадського бюджету міста Херсона на 2019 рік. У рамках проекту журналісти «Вгору» провели інформаційну кампанію у соціальних мережах, виготовили 16 матеріалів та 4 відеосюжети.



3 серпня 2019 року «Вгору» долучилась до проєкту [«Україна+»](#), що реалізується ГО «Інтерньюз-Україна» з метою підтримки незалежних медіа та створення якісних мультимедійних матеріалів на актуальні теми в регіональних медіа. За цей час ми створили 11 мультимедійних матеріалів з відео та інфографікою. В рамках проєкту редакція також отримала технічну підтримку для сайту та менторський супровід виготовлення матеріалів.

У минулому році на сайті онлайн газети «Вгору» продовжилось наповнення рубрики [«Безпека в громадах»](#), де редакція видання висвітлювала, як в малих громадах забезпечується правопорядок. Загалом вийшло 46 аналітичних матеріалів.

«Вгору» також долучилась до висвітлення подій [XVI Мандрівного міжнародного фестивалю документального кіно про права людини Docudays UA](#). Всього 17 публікацій та 23 пости у Фейсбук на сторінці [«Мандрівний фестиваль Docudays UA на Херсонщині»](#).

У редакції онлайн газети «Вгору» і в Агентстві журналістських розслідувань у 2019 році постійно працювали 7 професійних журналістів, у наповненні онлайн газети брали участь працівники громадської приймальні, юристи, волонтери, активісти з партнерських НДО, районних ЗМІ, блогери, соціальні журналісти.

Усі медіаресурси БО «Фонд милосердя та здоров'я» були створені для просування демократичних цінностей і посилення громадянського суспільства в Херсонській області шляхом забезпечення громадським лідерам і демократично налаштованим громадянам доступного незаангажованого медіапростору для реалізації права на отримання інформації та права на свободу слова. Онлайн газета «Вгору» <http://vgoru.org/>, «АЖУР», сторінки в соцмережах - це інструменти для реалізації місії БО ФМЗ, а також трибуна для громадських організацій Херсонської області, майданчик для їх об'єднання, для відкритого діалогу суспільства з владою, інструмент для проведення кампаній едвокасі, правозахисних кампаній.

Проект «Місцева демократія»

3 липня по грудень 2019 року БО «Фонд милосердя та здоров'я» реалізовувала проєкт «Місцева демократія», метою якого є підвищити рівень обізнаності та громадянської активності читачів онлайн газети «Вгору» і читачів її сторінок в соціальних мережах, а також активістів об'єднаних територіальних громад Херсонської області в сфері впровадження євроінтеграційних реформ, подолання корупції, дотримання і захисту прав виборців - шляхом виготовлення та поширення якісних інформаційних продуктів з використанням досвіду європейських країн і США, проведення інформаційно-просвітницьких заходів, надання безкоштовних консультацій з прав людини, стратегіям і технікам їх захисту. Проєкт «Місцева демократія» реалізовувався за фінансової підтримки американського народу, що була надана через проєкт USAID «Медійна програма в Україні», який виконується міжнародною організацією Internews.

Для досягнення мети команда здійснила наступні кроки:

1. Наповнення в онлайн газеті «Вгору» постійної сторінки [«Місцева демократія»](#). Усього підготовлено й опубліковано 73 матеріали та створено 3 відеосюжети на сторінці. Матеріали, підготовлені в рамках проєкту, на такі теми: прогрес у реформуванні, проблеми і обмеження у здійсненні реформ, методи захисту прав людини, прозорість та підзвітність державних інституцій, боротьба з корупцією - за звітний період прочитали 137 023 особи. До БО ФМЗ та редакції «Вгору» за 6 місяців звернулось 354 жителів Херсона та області.

Протягом проєкту щоденно здійснювалось просування матеріалів у соціальних мережах Facebook, Twitter, Instagram.

2. «Виїзна редакція» до села Стара Збур'ївка, Голопристанської об'єднаної

територіальної громади, Херсонської області - 31-го липня 2019р. «Виїзна редакція» до села Брилівка, Виноградівської об'єднаної територіальної громади, Херсонської області - 23-го вересня 2019р. «Виїзна редакція» до села Чаплинка, Чаплинської об'єднаної територіальної громади, Херсонської області - 21 листопада 2019р. «Виїзна редакція» до села Каланчак, Каланчацької об'єднаної територіальної громади, Херсонської області - 29 листопада 2019р. Разом із журналісткою «Вгору» Іриною Ухваріної виїздили координаторка проєкту Ілона Коротіцина, юристи громадської приймальні БО ФМЗ Олена Старюк та Олександр Данилов, з метою зробити репортаж з фото та відео про успіхи, проблеми та потреби громади.



Виїзна редакція до с. Стара Збур'ївка: збулася мрія мешканців міста Гола Пристань та Старої Збур'ївки, — обидва населених пункти стали однією «сім'єю», об'єдналися в Голопристанську територіальну громаду. Для досягнення цієї мети вони майже два роки долали опір обласної влади.

3. Журналістські розслідування супроводжувались юристами БО ФМЗ.

- [«Боротьба за владу»](#). Впродовж 2-х років ХОДА під різними вигаданими приводами не погоджувала об'єднання села Стара Збур'ївка та міста Гола Пристань. Голова сільради Старої Збур'ївки Віктор Маруняк звернувся до редакції «Вгору» за допомогою. Після кампанії едвокасі в червні 2019р. ХОДА надала позитивний експертний висновок. Однак після того, як редакція «Вгору» поділилася радісною новиною з читачами і 2 липня 2019 року привітала старозбур'ївчан з перемогою, інтриги одразу ж знову розпочалися з новою силою. Опоненти децентралізації не заспокоїлися та почали нову хвилю протидії приєднання Старої Збур'ївки до Голої Пристані. Тому редакція «Вгору» знову розпочала розслідування, щоб з'ясувати що відбувається та хто саме стоїть за новими провокаціями. Після публікацій «Вгору» ситуація стабілізувалась і громада почала жити однією сім'єю.

- [«Тест на законність сімейного бізнесу»](#). У Херсонській міській раді 7-о скликання багато хто з обранців - підприємці. Часто вони оформлюють свої фірми та підприємства на родичів. Окрім того, часто вони голосують за виділення земельних ділянок або передачі в оренду комунального майна фізичним чи юридичним особам, які пов'язані з обранцями. Звісно, «скинувши» бізнес на родича, у якого інше прізвище, депутат конфлікту інтересів не уникає, але, принаймні, може приховати його. Наприклад, чоловік та дружина можуть бути

співзасновниками акціонерного товариства, або хтось із подружжя є керівником, а інший його заступником. Родинний бізнес депутатки Ірини Ценкер ілюструє обидва випадки. Також у матеріалі висвітлені справи Володимира Сальдо (екс-мер Херсона, нині депутат сьомого скликання Херсонської міської ради, депутатська фракція партії «Наш край»), депутата Олега Романюка та депутатки Катерини Пушкарьової, бізнесові оборудки депутата Андрія Дмитрієва та його дружини Гульнари, а також бізнес секретаря міської ради Нової Каховки Олександра Лук'яненка, який фігурує у кримінальній справі стосовно будівництва центру олімпійських видів спорту «Н2О Нова Каховка».

- «Сміттєві гроші». На сьогодні в Херсоні відсутня комплексна програма утилізації сміття, яке щодня продукують містяни. І загроза екологічному стану навколишнього середовища все зростає. Як наслідок – полігон твердих побутових відходів майже вичерпав свій ресурс. А крім того, у грудні цього року за підробленими документами на полігон у Херсон намагалися завезти промислові відходи з Чорногорії. Цьому випадку «Вгору» також присвятила декілька публікацій поза межами розслідувань, щоб не допустити ще більшого забруднення території. Відкрито кримінальне провадження. Ми з'ясували та висвітлили поточний стан захоронення відходів в Херсоні та знов актуалізували це питання для міської влади щодо вирішення проблеми. Показали можливості на успішних кейсах громадських активістів, що займаються сортування сміття. Публікації надіслано на реагування до міськвиконкому.

Проект «Тест на законність»

З липня по грудень 2019 року БО «Фонд милосердя та здоров'я» реалізовувала проект «Тест на законність» метою якого є підвищення рівня активності й ефективності боротьби громад з корупцією у Херсонській області через проведення регулярних журналістських розслідувань, викриття корупційних схем та прогалін у законодавстві, налагодження системного механізму збору інформації про факти корупції від населення у онлайн газеті «Вгору». Проект «Тест на законність» реалізовувався за фінансової підтримки Міжнародного фонду «Відродження» та громадської організації «Трансперенсі Інтернешнл Україна» через проект «Підвищення ролі громадянського суспільства в нагляді за державними фінансами», який впроваджується за підтримки Європейського Союзу.

Для досягнення мети команда здійснила наступні кроки:

1. Підвищення рівня залученості громадян до боротьби за збереження лісів і екосистем Херсонської області від браконьєрства.

На Херсонщині майже 70 тисяч гектарів лісу. Це лише близько двох відсотків площі області. Та попри це Херсонщина займає перші місця в Україні за обсягами нелегальних рубок. Сума збитків від херсонських браконьєрів лісу за останні 4 роки становить 340 мільйонів гривень. Як пояснюють у головному управлінні Нацполіції Херсонській області, довести факт браконьєрської вирубки вкрай складно. Серед причин – недосконале законодавство, необхідність складних та довготривалих експертиз та відсутність нормативно-правових можливостей притягнення до відповідальності ймовірних порубщиків. Для поширення інформації про суму збитків від незаконної рубки деревини на Херсонщині була створена та окремо поширена інфографіка. Журналісти-розслідувачі залучили до співпраці тимчасового старосту Старозбурівського старостинського округу Віктора Маруняка, херсонських еко активістів, а також інформаційну підтримку активістів з Громадської організації «Відкритий ліс» та проекту «Зелений ліс». Сюжет про вирубку лісів <https://bit.ly/359Xyxc> набрав значну кількість переглядів у Youtube - 1 894.

2. Посилення взаємодії громадян, ЗМІ та правоохоронних органів у виявленні незаконних АЗС.

Станом на серпень 2019 року у Херсонській області було виявлено понад 30 нелегальних

АЗС. Після того, як журналісти почали задавати питання контролюючим органам та знімати із засідок роботу «наливайок», - небезпечні АЗС законсервували або взагалі демонтували, а інші легалізували свою діяльність. На момент публікації сюжету майже 10 незаконних АЗС припинили діяльність, а інші отримали офіційні ліцензії. Щоб залучити громадян до виявлення нелегальних заправок, було створено та поширено спеціальну інфографіку – «Ознаки нелегальності АЗС». Сюжет про «Вибуховий бізнес» <https://bit.ly/36mQY6W> отримав найбільше коментарів – 117, та найбільше охоплення аудиторії проекту – 102 838 онлайн учасників. У грудні у херсонських ЗМІ вийшла стаття [«Паливно-прокурорська мафія по-херсонськи»](#). Спираючись на інформацію в [розслідуванні «Вгору»](#), наші колеги продовжили тему і почали своє власне розслідування нелегальних АЗС. Цю статтю вже розповсюдили багато херсонських [новинних сайтів](#) та новинних груп у [соціальних мережах](#).

3. Підвищення рівня законності розподілення коштів на харчування у школах та дитячих садках. Покращення якості харчування дітей в освітніх закладах.

У 2019 році у їдальнях шкіл та дитсадочків було зафіксовано 626 отруень. Під час розслідування ми виявили, що шкільне керівництво не може просто так змінити правила харчування дітей у закладах навчання - не дозволяє закон. У сюжеті «Чим годують наших дітей в закладах освіти» <https://bit.ly/2LGyUgd> про херсонські школи ми показали позитивні приклади того, як директори шкіл можуть покращити харчування учнів вже зараз, в рамках чинного закону, не чекаючи змін від Кабінету Міністрів. Розслідувачі дізналися, що з 2020 року харчування в школах планують покращити шляхом подорожчання порції з 9.грн. 70. коп. до 20 грн. та затвердження нових норм харчування. Щоб залучити батьків та поінформувати, як їх діти мають харчуватись у школах, було створено інфографіку «Норми харчування у загальноосвітніх навчальних закладах для одноразового харчування учнів».

Протягом усього проекту виготовлені матеріали поширювались у соціальних мережах: Facebook, Instagram, Twitter, Youtube. Автори проекту збирали коментарі, статистичні дані та ініціювали кампанії у соціальних мережах. У результаті кампанії охоплення аудиторії у соціальних мережах досягло - 241 918 онлайн учасників.

Проект «Безпека в громадах»

З вересня по грудень 2019 року за фінансової підтримки Freedom House реалізований проєкт [«Безпека в громадах»](#), мета якого - проведення громадського контролю, виявлення недоліків та вироблення пропозицій щодо вдосконалення пілотного проєкту Національної поліції України «Поліцейський офіцер громади» у Дніпропетровській області.

Впродовж проєкту ми вивчали успіхи, проблеми практичного впровадження організації безпечного середовища в громадах пілотного проєкту Національної поліції України «Поліцейський офіцер громади» у Дніпропетровській області. На основі зібраної інформації опубліковано 16 аналітичних матеріалів.

Ми проаналізували, чим відрізняються статус, обов'язки та повноваження офіцера громади від статусу, обов'язків та повноважень дільничного офіцера поліції:

1. Офіцер громади, так само, як і дільничний, є співробітником поліції, отримує зарплатню як працівник поліції й має такі самі соціальні гарантії. Але умови роботи - кабінет, житло, автомобіль, оргтехніку та інше – офіцеру громади забезпечує громада. Тож і звітує офіцер громади не лише своєму керівництву в МВС, але й жителям ОТГ, яку він обслуговує.

2. Керівництво поліції може у будь який час перевести дільничного з одного місця роботи на іншу дільницю (територію), наказати виконувати інші завдання, не пов'язані безпосередньо з його роботою, наприклад, - конвоювати засуджених, охороняти святкові заходи в іншому райцентрі чи області. А офіцера громади так просто «перекинути туди-сюди»

вже не можна, бо він закріплений за своєю ОТГ й підзвітний їй. І одна з головних умов призначення на посаду - офіцер громади має бути місцевим мешканцем, а не приїжджати на роботу звідкілься. Тобто, у будь який час доби він має перебувати на ввіреній йому території - «тут і поруч».

3. Повноважень у офіцера громади більше, ніж у дільничного. Зокрема, офіцери громади мають право зупиняти підозрілі транспортні засоби і складати на водіїв протоколи за порушення правил дорожнього руху, за керування транспортом у стані алкогольного сп'яніння. Селяни дуже про таку новацію мріяли. Бо зупиняти п'яничок на сільських дорогах наразі просто немає, кому: «даїшників» не стало (вони хоч іноді заїжджали до сіл), а патрульна поліція зосереджена в крупних містах і патрулює переважно автошляхи державного значення.

4. Навантаження на одного поліцейського офіцера громади та на дільничного офіцера поліції – 6000 населення. Поліцейських офіцерів громади може бути два і три, в залежності від кількості населених пунктів і кількості мешканців в ОТГ, а дільничний - один на 10-15 сіл.

З'ясували, що в останній час районні відділки поліції працюють «авральню»: якщо десь щось трапилося, або десь потрібне підкріплення чи необхідна охорона правопорядку на масових заходах – туди стягують усі сили, викликають увесь особовий склад, незалежно від функціональних обов'язків. Але поліцейських офіцерів громад викликати вже неможливо. Бо згідно з умовами проекту «Поліцейський офіцер громади» («ПОГ»), ініційованому Національною поліцією України за підтримки Посольства США та ІСІТАР, та Меморандумом, який підписують органи внутрішніх справ з керівництвом об'єднаних територіальних громад, офіцери увесь свій робочий час мають працювати саме на території ОТГ та не відволікатися на інші виклики.

Хоча офіцери нового формату підпорядковуються безпосередньо обласному [Управлінню превентивної діяльності](#), вони у деякому сенсі залежать й від керівництва місцевих відділків та відділень. Адже коли трапиться тяжкий злочин чи виникне загроза їх життю, – на допомогу мають прийти колеги не з Управління, а саме з найближчої частини поліції. А ще, крім усього іншого, не всякий поліцейський наважиться відмовити старшому за званням та за статусом.

Багатьох голів ОТГ бентежить питання щодо подвійного підпорядкування. Найбільше це стосується «побутових» питань: забезпечення паливо-мастильними матеріалами, житлом та можливості заохочувати своїх офіцерів. Наразі громада не може напряму оплачувати пальне, крім того, не в кожному селі (та навіть у центрі громади) є АЗС операторів ринку, які виграли тендер на забезпечення паливом автівок, що знаходяться на балансі поліції. Через те виникають складнощі. Крім того, не можуть оплатити та зробити на місці дрібний ремонт машини, їй потрібно «тягнути» з громади до автогосподарства поліції. Не можуть виписати премії. Не знають, чи можна службове житло, виділене офіцеру, згодом передати йому у власність, щоб таким чином теж заохотити його залишитися у громаді.

Наразі майже всі об'єднані територіальні громади вирішують складне питання: виділити частку місцевого бюджету на утримання свого поліцейського офіцера [за прикладом колег з Дніпропетровщини](#), чи спрямувати кошти на залагодження інших болючих проблем, не пов'язаних із безпекою. Адже Нацполіція планує до кінця наступного року охопити проектом «Поліцейські офіцери громад» більше 700 ОТГ. Але без згоди громад це неможливо.

А селяни цю новацію розглядають дуже прискіпливо, адже бюджети ОТГ переважно не такі вже й великі, аби витратити їх на «кота у мішку», - рахують кожну копійчину. До того ж, в останні роки вони звикли покладатися більше на власні сили, аніж на допомогу правоохоронних органів. І тому багато хто в ОТГ доволі скептично ставиться до схвальних відгуків про проєкт Нацполіції [«Поліцейський офіцер громади»](#), запроваджений у Дніпропетровській області на кошти американських платників податків.

Однак на офіційних сайтах правоохоронних органів не вдалося знайти жодного офіційного звіту про дослідження ефективності та недоліків в їх роботі, тобто, про «рівень довіри» громад ні стосовно загальнодержавних, ні стосовно якихось територіальних органів, ні, тим паче, стосовно [успішності проєкту «Поліцейські офіцери громад»](#). Хоча реформа поліції має коригуватися саме за результатами таких досліджень.

Щоправда, на сайті МВС є посилання на [інші дослідження](#), які проводилися не за державні кошти. Також Управління превентивної діяльності Дніпропетровської області наразі пропонує поділитися коментарями та враженнями про ефективність проєкту на сторінці у Facebook [«Поліцейський офіцер громади в Дніпропетровській області»](#).

Про скасування системи оцінювання роботи поліції за кількістю складених протоколів чи розкритих злочинів міністр внутрішніх справ Арсен Аваков повідомив на своїй сторінці в Facebook ще у 2015 році ([допис від 13.11.2015](#) – див. нижче): «Відкиньмо архаїзми пострадянської міліцейської системи! З метою запровадження європейської моделі оцінки поліції ... буде запроваджена абсолютно нова модель оцінки ефективності поліцейської роботи, яка спирається на довіру населення до поліції».

Ця норма в тому ж році була закріплена Законом [«Про Національну поліцію»](#) (ч.3 ст. 11). У документі зазначено: «Оцінка рівня довіри населення до поліції проводиться незалежними соціологічними службами в [порядку](#), визначеному Кабінетом Міністрів України». Тобто, на загальнодержавному рівні - не рідше одного разу на рік; на територіальному рівні - за потребою. Але Кабмін розробив та затвердив той порядок лише у лютому 2018-го. У серпні затвердили анкету самого дослідження, яка містить [33 питання](#). Зокрема, в анкеті є питання про те, наскільки люди почувають себе у безпеці. А першу угоду за результатами тендеру серед незалежних соціологічних інституцій для проведення дослідження ([коштуватиме це](#) майже мільйон гривень - 998 000,00) остаточно підписали лише у вересні 2019 року.

Поки на офіційному рівні ефект від реалізації проєкту «Поліцейський офіцер громади» не досліджується.

Також ми зверталися до експертів різних громадських організацій, які переймаються реформуванням правоохоронних органів, зокрема, до керівниці програм «Безпека громад» та «Право на приватність» Уляни Шадської та до експерта Громадської спілки «Коаліція Реанімаційний Пакет Реформ» Євгенія Крапивіна. Але Уляна Шадська відповіла, що темою впровадження проєкту «Поліцейський офіцер громад», по-перше, не займалися, по-друге, - висновки робити зарано, бо півроку дуже маленький термін і вона не знає жодної організації, яка б досліджувала цю тему. А Євген Крапивін взагалі не відповідав на наші дзвінки. Також зверталися до керівника юридичного відділу Центру правових та політичних досліджень «СІМ» [Олега Льківца](#), але він сказав, що їхня організація у напрямку створення безпечного середовища переорієнтувалася на роботу саме с громадами, а не з правоохоронцями. Бо, на його думку, відчуття безпеки не так вже й залежить від якості роботи поліції.

«Знаєте, я й досі називаю поліцію не правоохоронним органом, а статистичним, - каже експерт, керівник юридичного відділу Центру правових та політичних досліджень «СІМ» [Олег Льків](#). – Керівництво декларує, що головне в роботі поліції – довіра населення, відчуття людьми безпеки. Але від підлеглих вимагають показників та цифр. А це, на мою думку, зовсім не стосується якості роботи. Наведу приклад. У нас трапився майже анекдотичний випадок з одним дільничним. Він на своїй території не з'являвся, зовсім не ходив на роботу. Якщо хтось по телефону звертався за допомогою, відповідав, що на іншому виклику, тому, мовляв, вирішуйте проблеми самотужки. Але звіти писав просто чудові. І премії завжди отримував – бо на нього ніхто не скаржився. На інших дільничних - купа скарг, бо кому з порушників подобаються штрафи та контроль? А на нього – жодної, бо люди його навіть не бачили. Всі в райвідділі про це знали, але звільнити не могли, бо формально прискіпатися ні до чого. Так до пенсії й дослужився.

За словами Олега Ільківа, відчуття людиною безпеки лише на 5% залежить від органів поліції: «Ми про це дізналися, коли тільки розпочинали Самбірський експеримент (з якого, власне, почалася реформа правоохоронних органів). Тоді теж дуже здивувалися результатам дослідження. А потім впевнилися, що так воно і є. Виявляється, люди більше бояться бродячих собак, темних парків, занедбаних будівель, розбитих ліхтарів, щоб дитина за відсутності світлофорів, повертаючись зі школи, не потрапила під автівку... Тобто всього того, що громада сама може домогтися та виправити».

Проект «Шерифи для нових громад»

Протягом 2019 року Благодійною організацією «Фонд милосердя та здоров'я» та Громадською організацією «Інформаційний ресурсний центр «Правовий простір» реалізовувався проект «Шерифи для нових громад» за фінансової підтримки Міжнародного Фонду «Відродження» та Міжнародного Фонду Чарльза Стюарта Мотта. Проект.

Проект направлений підвищення рівня поінформованості та можливостей малих і середніх громад України у використанні правових методів для покращення рівня життя шляхом поширення успішних практик забезпечення громадського порядку в територіальних громадах через методичний посібник, кампанію едвокасі, семінар/воркшоп, онлайн платформу «Шерифи для нових громад»; привернути увагу громадськості до проблем невідповідності української поліції перед громадами та необхідності законодавчого вирішення цієї проблеми.

Завдання 1. Збір інформації та обговорення реальних проблем громадської безпеки в сільській місцевості, просування реформи поліції в Україні, сприяння вдосконалення та впровадження інституту «Шерифів».

1.1. Робота зі ЗМІ та онлайн медіаресурсами партнерів. Робота з соцмережами.

Впродовж проекту проведено:

- опубліковано 86 матеріалів у 17-ти національних та регіональних ЗМІ. З них: 34 авторських матеріалів на сайті <https://sheriffua.org/>, розміщено 172 публікації на Facebook-сторінці [«Шерифи для нових громад»](#) та [Газета "Вгору"](#)
- розміщено 40 статей на сторінці «Безпека в громадах» в онлайн газеті «Вгору» <http://vgoru.org/>.

1.2. Проведена зйомка та монтаж 2 відеосюжетів з життя шерифів.

- [Багатоповерхівки в степу. Село Брилівка, Херсонська область.](#) Щодня Анатолію Приходько, інспектору з правопорядку Брилівського старостинського округу Виноградівської ОТГ, доводиться з'являтися з різними життєвими ситуаціями. Брилівка територіально розташована в центрі Виноградівської громади. Це також транспортний вузол: автодорожний та залізничний. В населеному пункті налічується понад 4 тис. мешканців, але «у наявності» людей насправді значно менше. Деякі п'ятиповерхівки відсотків на 80 пустують. Дуже багато вільного занедбаного житла. І це - «головний біль». Адаже безпритульні та інші особи, які ведуть маргінальний спосіб життя, часто користуються відсутністю господарів: зламують замки, поселяються там, влаштовують притони. Через те і пожежі трапляються. І трупи там часто знаходять: хто змерз, хто вчадів, а хто - невідомо від чого, й встановити особу буває майже неможливо, бо пролежало тіло там дуже багато часу.

- [Один для всіх. Місто Гола Пристань, Херсонська область.](#) У місті Гола Пристань є відділення поліції та патрульні поліцейські, а також працює інспектор з благоустрою та охорони правопорядку Микола Трайда. Місцевий шериф починає щодня роботу з шостої ранку, він дбає про місцевий пункт охорони правопорядку, що оснащений камерами відеоспостереження. Микола піклується про безпеку шешкаців вже більше 10 років та йти на відпочинок поки не збирається.

Відеосюжет про голопристанського шерифа та проект на фінансування створення сюжетів про життя шерифів та громад у Херсонській області, команда проекту подала на

конкурс до мережі Суспільного мовлення. У листопаді 2019р. Ми отримали підтвердження співпраці з Херсонською філією Суспільного мовлення і вже з березня 2020р. Командра розпочне виробництво 12 відеосюжетів, ефір запланований щотижня з червня 2020 р.

Завдання 2. Налаштування комунікацій між представниками цільових аудиторій.

2.1. Створення сторінки партнерів на інформаційній платформі «Шерифи для нових громад» з логотипами та посиланнями на сторінки партнерських ресурсів. База даних партнерів за посиланням <https://sheriffua.org/providers>

2.2. Підписаний меморандум - Про спільну діяльність між Благодійною організацією «Фонд милосердя та здоров'я», Громадською організацією «Інформаційний Ресурсний Центр «Правовий простір», Головним Управлінням Національної поліції у Херсонській області та Регіональним центром з надання безоплатної правової допомоги Херсонській області, мета якого є консолідація зусиль Сторін, спрямована на сприяння організації безпечного середовища в малих і середніх громадах Херсонської області. У рамках меморандуму домовились, здійснюватимуть моніторинг, аналіз та обмін інформацією щодо існуючих практик та можливостей розвитку, а також проблематики впровадження у сфері безпеки громад, дієвих інструментів, які впроваджені в ОТГ Херсонської області, що створюють безпечніше середовище у своїх населених пунктах.

2.3. Додаткові партнерські відносини вдалося встановити в ході реалізації проєкту. Протягом проєкту команда шукала нових партнерів та об'єднувала зусилля з представниками інших організацій задля досягнення цілей проєкту:

- Людмила Янкіна, Центр інформації про права людини (експерт проєкту);
- Світлана Рижкова, старший викладач кафедри адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, майор поліції (експерт проєкту).
- Управління превентивної діяльності ГУНП в Миколаївській області (спільне проведення семінару «Безпека громади: пошук спільних рішень» у М. Миколаїв);
- Миколаївський Центр розвитку місцевого самоврядування (спільне проведення семінару «Безпека громади: пошук спільних рішень» у М. Миколаїв);
- Херсонський обласний центр «Успішна жінка» (представники організації є експертами проєкту);
- Freedom House (спільна реалізація проєкту «Безпека в громадах», що сприяв громадському контролю за діяльністю пілотного проєкту «Поліцейський офіцер громади» у Дніпропетровській області на відповідність цілям та завданням задля якого вони створені, з метою вдосконалення та виявлення недоліків їх роботи, підпорядкування політиці та діяльності держави);
- Суспільне мовлення, (спільний проєкт створення серії документальних відеосюжетів, команда проєкту «Шерифи для нових громад» є експертами по безпеці в малих громадах в мережі Суспільного мовлення України);
- Громадська організація «Люстраційна антикорупційна рада Придніпров'я» або «ЛАРП» (створення спільних матеріалів на тему безпеки в громадах, експерти проєкту);
- Редакції газети «ЛИЦА» (створення спільних матеріалів на тему безпеки в громадах).

2.4. Протягом проєкту команда збирала інформацію для бази даних шерифів, які працюють в Херсонській, Полтавській і Харківській областях. База даних з контактними телефонами і e-mail-адресами розміщена за посиланням <https://sheriffua.org/sheriffs>

Команда проєкту звернулася до Ігоря Клименка, Голови Національної поліції України із проханням розглянути можливість створити єдину базу контактів поліцейських офіцерів громади по всій території України на мапі сайту <https://sheriffua.org/> (інформацію із адресою місця роботи, графіком, контактами та прізвищем, ім'ям та по батькові поліцейського офіцера громади). Відкритий доступ до контактів поліцейського офіцера громади надасть можливість не тільки прямої взаємодії громадян та поліції, а й обмінюватись поліцейським офіцерам

громади своїми успішним досвідом впровадження проекту «Поліцейський офіцер громади» по всій території України.

У відповідь на лист отримали інформацію, що проект «Поліцейський офіцер громади» запроваджено у 7 областях: Волинська, Дніпропетровська, Кіровоградська, Рівненська, Харківська, Хмельницька, Черкаська. Проте лише поліцейські Дніпропетровської області пройшли відповідне навчання та обслуговують поліцейські дільниці в об'єднаних територіальних громадах. Поліцейські з інших з регіонів проходять теоретичний та практичний етап підготовки.

В подальшому після запровадження проекту в усіх регіонах країни представники Національної поліції України готові провести робочу зустріч з командою проекту «Шерифи для нових громад» та розглянути форми популяризації та доведення до загалу інформацію про поліцейських офіцерів громади.

Завдання 3. Поширення інформації про можливості та методи забезпечення громадської безпеки в малих громадах для цільових аудиторій.

3.1. Поширення друкованої продукції, що була видана у 2018 році:

- Збірка «Успішні практики безпеки. Український масштаб» - розповсюджено 500 екземплярів;
- Брошура «Що таке громадське формування та як його зареєструвати» - 470 екземплярів;
- Буклет «Пам'ятка для цивільних сміливців або що таке «законне затримання» - 820 екземплярів;
- Інформаційний фласер – 950 екземплярів.



На початку 2019 року збірку «Успішні практики безпеки. Український масштаб» керівництво Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ [рекомендувало використовувати у навчальному процесі](#) на факультеті підготовки фахівців для підрозділів превентивної діяльності (майбутніх дільничних офіцерів) для вдосконалення взаємодії Національної поліції та населення. Команда проекту направила до університету 50 екземплярів збірки. Після отримання збірки у Дніпропетровському державному університеті [пройшла урочиста презентація збірки](#).

3.2. Проведення круглого столу «Шерифи для нових громад» 29.03.19 у м. Київ у рамках Міжнародного фестивалю документального кіно Docudays UA. Взяло участь 16 осіб. На заході були експерти у галузі безпеки, керівництво об'єднаних територіальних громад, правозахисники, представники профільних державних установ, вишів, громадських формувань, та багато інших фахівців.



На фото зліва направо команда проекту: експертка Ольга Настіна, координаторка Ілона Коротіцина, юристка Олена Старюк, керівниця Наталя Бімбірайте, експерт Леонід Бондарчук, експертка Алла Тютюнник, експертка Світлана Рижкова, координаторка по Херсонській області Ірина Ухваріна. Фото з архіву «Шерифи для нових громад».

За словами експертки проекту, модераторки секторальної платформи «Безпека у громаді» Асоціації ОТГ Ольги Настіної, попит на послугу організації в громадах інших форм дотримання правопорядку, ніж поліцейських, - дуже затребуваний, що теж можуть підтвердити присутні на зустрічі голови ОТГ. Бо громадський порядок, публічна безпека - це не лише функції поліції. Єдине, чого не вистачає - комплексних досліджень, уніфікованих матеріалів - яка форма найкраще підходить саме для конкретної громади. Адже саме громада визначає, скільки таких посад повинно бути, скільки грошей платити людям, які у них мають бути повноваження. Однак у цьому питанні ще дуже багато невідомих складників: є територіальна особливість, існують кадрові проблеми, розміри місцевого бюджету теж мають значення. Але досліджувати, яку форму краще обрати, селянам зазвичай не вистачає часу та досвіду. Тому всі форми організації правопорядку, які виникли залежно від території та потреб громад, треба ще вивчати, досліджувати, й розроблювати уніфікований безпековий паспорт. Але питання безпеки, на її думку, треба розглядати більш широко, враховувати й інші її аспекти, наприклад, - екологічну безпеку.

На ще один аспект результатів дослідження звернула увагу учасників круглого столу експертка проекту, старший викладач Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, майор поліції Світлана Рижкова:

- Це - унікальний досвід, як громадські інституції, громади виступають з безпековою ініціативою. Дослідження має не тільки практичну, а й наукову і навчальну цінність. Ми вже впроваджуємо збірку «Успішні практики безпеки» в навчальний процес Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. Дослідження є своєрідним тестом того, що в нашій країні є проблема з безпеки. Це і проблема для співробітників поліції, що мають визначитися, на яких підставах вони можуть взаємодіяти з охоронцями правопорядку, які не є

членами громадських формувань. Тобто, склалася «цікава» ситуація. Де-факто ми маємо систему шерифів, їх досвід підтверджується реальними справами, реальними людьми, що готові співпрацювати з поліцією. А де-юре ці громадяни не мають права виконувати правоохоронні функції.

Найбільше запитань до команди проекту стосувалися того, як мотивувати інші громади теж долучитися до охорони правопорядку в своїх населених пунктах, яку все ж таки форму краще застосовувати, хто має обирати «шерифа», та які у них стосунки з поліцією.

Що стосується «болючих» питань взаємодії поліції та «шерифів» експертка проекту «Шерифи для нових громад», експертка з прав людини, керівниця правозахисного департаменту Міжнародного фестивалю документального кіно з прав людини Docudays UA Алла Тютюнник підкреслила:

- Я не впевнена, що дільничний має обирати свого помічника. Я займаюся цим проектом вже багато років і вважаю - помічника повинна обирати громада. Щоб помічник був підзвітний, у першу чергу, - громаді, а вже потім - дільничному офіцеру. Ми в Херсонській області дуже плідно співпрацюємо з дільничними, і вони дуже хочуть, щоб у селах у них були такі помічники. Не формування, а конкретні особи, з якими вони будуть працювати. Більше того, позаминулого року керівництво обласного управління поліції [зверталось](#) до МВС з проханням відновити наказ про роботу з добровільними помічниками дільничних. Але Міністерство досі не відреагувало.

Після двохгодинної дискусії, учасники погодилися, що для більш ефективної співпраці поліції та громади необхідно повернути на законодавчому рівні особисту форму взаємодії громадян з правоохоронними органами та одногolosно підтримали наступну резолюцію круглого столу:

- Створити координаційну групу;
- розглянути історію становлення та розвитку інституту добровільних помічників правоохоронної спрямованості;
- визначити поняття та правову природу інституту добровільних помічників дільничних офіцерів поліції (ДОП);
- проаналізувати основні права та обов'язки громадських помічників ДОП;
- визначити нормативні критерії відбору, підготовки кадрів цієї ланки, та їх впливу на забезпечення охорони громадського порядку, дієву співпрацю з населенням на території поліцейських дільниць;
- з'ясувати сутність та розглянути форми соціально-правового захисту добровільних помічників ДОП;
- проаналізувати характеристику юридичної відповідальності добровільних помічників ДОП;
- виробити конкретні пропозиції та рекомендації щодо удосконалення адміністративно-правових засад діяльності добровільних помічників ДОП з охорони громадського порядку і державного кордону.
- сформулювати висновки та пропозиції про напрямки удосконалення інституту добровільних помічників ДОП;
- надати пропозиції щодо удосконалення існуючого механізму соціально-правового захисту добровільних помічників ДОП;
- розробити навчальну програму та тематичний план на базі вищих навчальних закладів МВС та або правових клубів «PRAVOKATOR» для інституту добровільних помічників ДОП.

3.3. Проведення інформаційно-просвітницьких заходів з метою обміну досвідом успішних практик організації безпечного середовища в малих та середніх громадах України та вироблення ефективних механізмів взаємодії поліції з населенням малих та середніх громад України, зокрема ОТГ. Упродовж 2019р. команда проекту провела 3 семінари та 2 круглих столи:

- [Круглий стіл «Досвід організації безпека в громадах» 19.03.19 в м. Херсон.](#) Взяло участь 28 осіб. Під час заходу керівниця проекту Наталя Бімбірайте, координаторка Ілона Коротіцина, юрист Олена Старюк та координаторка по Херсонській області Ірина Ухваріна презентували напрацювання команди проекту.

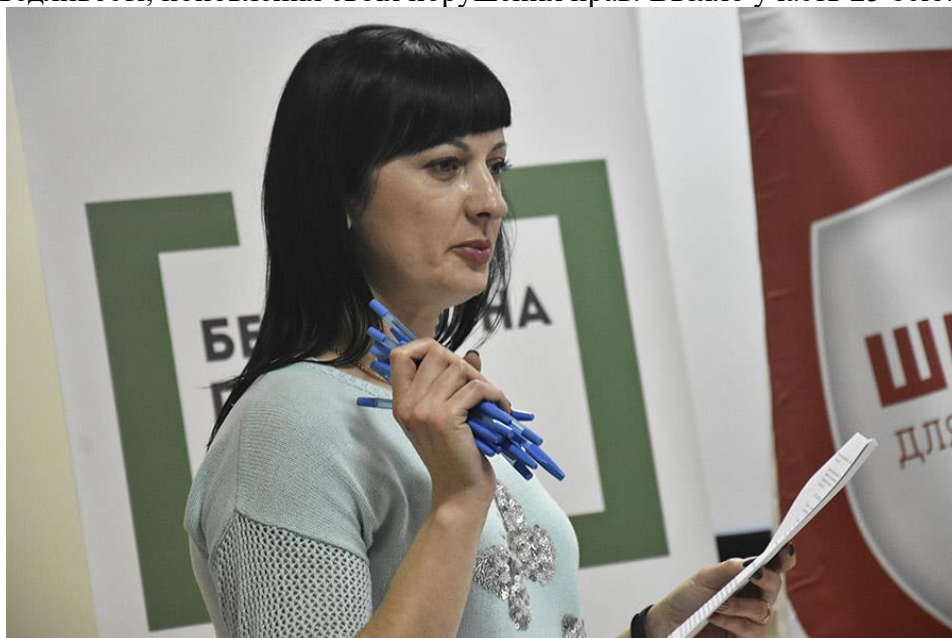


На заході експерти з надання правової допомоги та Херсонського гота Херсонського обласного центру зайнятості обговорили з командою та партнерами проєкту успішні практики організації безпечного середовища в малих та середніх громадах України.

Як розповів Олексій Лефтер з Високопільського бюро правової допомоги, пару років тому, було дуже багато крадіжок в селі Іванівка Високопільського району. Мешканці села понад усе потерпали через «гастролерів», які грабували й в інших селах, і в декількох навколишніх районах. Тоді до них приїхали представники громадського формування Херсонська «Січ».

«У нас був їх Статут, нам посвідчення видали. Всім видавали гумові палиці, газові балончики, і ми перекривали дороги, що вели до селища. І крадіжки, дійсно, припинилися. Але Херсонська «Січ» зареєстрована в Комсомольському райвиконкомі Херсону, знаю, що там близько 5 тисяч чоловік має бути. Та чи є вона зараз, чи діє/не діє - нам навіть не відомо. Хоча посвідчення у мене й односельців – залишилися», - згадує події Олексій Лефтер.

- [Семінар «Успішні практики безпеки в малих громадах» 19.03.19 в м. Херсон](#) для юристів та адвокатів Центрів та Бюро з надання безоплатної правової допомоги у Херсонській області, які допомагають незахищеним верствам населення добитися справедливості, поновлення своїх порушених прав. Взяло участь 25 осіб.



Під час заходу керівниця проекту Наталя Бімбірайте, координаторка Ілона Коротіцина, юрист Олена Старюк та координаторка по Херсонській області Ірина Ухваріна презентували інформаційну платформу «Шерифи для нових громад, переглянули документальні сюжети, що були створені в рамках проекту та визначили разом з учасниками головні безпекові проблеми у Херсонській області.

- **Круглий стіл «Кращі практики організації взаємодії поліції з населенням» 21.11.19 у смт Чаплинка Херсонської області в рамках правозахисної програми Мандрівного фестивалю документального кіно про права людини Docudays UA.** Взяло участь 23 особи. Під час заходу керівниця проекту Наталя Бімбірайте, координаторка Ілона Коротіцина, юрист Олена Старюк та координаторка по Херсонській області Ірина Ухваріна презентували напрацювання команди проекту та переглянули документальні сюжети, що були створені в рамках проекту.



Представники Чаплинської ОТГ та дільничні офіцери поліції Чаплинського та Каланчацького районів дискутували про організацію безпеки та правопорядку, про профілактику, попередження злочинів. Обговорювали як це відбувається в центрі громад та у віддалених селах - там, куди поліція виїжджає лише коли трапилося щось жахливо. І говорили про те, як можна разом знизити рівень злочинності, що гарно «спрацьовує», а що заважає.

- **Семінар «Успішні практики безпеки в громадах» 25.11.19 у м. Нова Каховка Херсонської області в рамках правозахисної програми Мандрівного фестивалю документального кіно про права людини Docudays UA для дільничних офіцерів поліції Бериславського, Каховського та Білозерського районів Херсонської області.** Взяло участь 19 осіб.



Під час заходи координаторка проєкту Ілона Коротіцина, юрист Олена Старюк та координаторка по Херсонській області Ірина Ухваріна презентували інформаційну платформу «Шерифи для нових громад, переглянули документальні сюжети, що були створені в рамках проєкту та визначили разом з учасниками головні безпекові проблеми у Херсонській області.

- [Семінар «Кращі практики організації взаємодії поліції з населенням» 27.11.19 м. Херсон в рамках правозахисної програми Мандрівного фестивалю документального кіно про права людини Docudays UA для голів ОТГ та шерифів Херсонської області.](#) Взяло участь 11 осіб. Під час заходи керівниця проєкту Наталя Бімбірайте, координаторка Ілона Коротіцина, юрист Олена Старюк та координаторка по Херсонській області Ірина Ухваріна презентували інформаційну платформу «Шерифи для нових громад, переглянули документальні сюжети, що були створені в рамках проєкту та визначили разом з учасниками головні безпекові проблеми у

Херсонській області.



Голова Музиківської об'єднаної територіальної громади Олександр Арнольдович Лейбзон розповів, що вони вже чекають на свого поліцейського офіцера громади:

«Це буде наш місцевий хлопець, служив в АТО. Офіцер має працювати один на 6 тисяч населення, але в нашій громаді тільки 3 тисячі. Ми, звичайно, хотіли б надати йому все необхідне, щоб він тільки в нас лишився. Уже підготували комфортну кімнату з меблями та обігрівом, але в поліції кажуть, що не підходить, бо треба дві кімнати. Будемо думати.

У нашій громаді вже працюють два шерифи – інспектор правопорядку та інспектор благоустрою. У нас так влаштовано, що шериф ніколи не виїздить один. Із ним їдуть медики або соціальний працівник, чи представник комунальної служби - в залежності від ситуації. А тепер ще й поліцейський офіцер громади буде. Думаю, що це саме та команда, яка потрібна нашій громаді для порядку. Звісно, багато залежить від того, як керівництво громади взаємодіє з шерифами, як реагує. Якщо шериф прийшов з питанням чи проблемою, то це не мають бути пусті балачки. Це має бути відповідна реакція та швидке рішення. Тоді і шерифу комфортно працювати, і громада задоволена».

3.4. Поширення інформації про можливості та методи забезпечення громадської безпеки в малих громадах для цільових аудиторій:

- Презентація проєкту «Шерифи для нових громад» та обговорення проблемних питань безпеки в громадах на [конференції «Безпечна громада»](#) 25.02.19 м. Київ. Взяло участь 150 осіб. Під час заходу керівниця проєкту Наталя Бімбірайте презентувала напрацювання команди проєкту.
- [Презентація збірки «Успішні практики безпеки:український масштаб»](#) 19.04.19 в Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ експерткою проєкту Світланою Рижковою (старший викладач кафедри адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, майор поліції). Взяло участь 100 осіб.
- Презентація проєкту «Шерифи для нових громад» та обговорення проблемних питань безпеки в громадах на [семінарі «Безпека громади: пошук спільних рішень»](#) 22.05.19 у м. Миколаїв. Взяло участь 30 осіб. Під час заходу керівниця проєкту Наталя Бімбірайте презентувала напрацювання команди проєкту.
- Презентація проєкту «Шерифи для нових громад» та обговорення проблемних питань безпеки в громадах під час [засідання Кіноклубу Docudays UA при БО «Фонд милосердя та здоров'я»](#) 21.06.19 м. Херсон під час показу та обговорення фільму «Українські

шерифи», режисера Романа Бондарчука. Після показу експерти проекту разом з глядача обговорили ситуацію з безпекою у малих громадах.

- Випускники [Української академії лідерства](#) познайомилися з правозахисним рухом Херсонщини та з дослідженням команди проекту «Шерифи для нових громад» 24.07.19 у м. Херсон. Як пояснили організатори зустрічі з цьогорічними студентами УАЛ, тотальна більшість з них ніколи не була на півдні (окрім одного Миколаївського осередку), і в їх розумінні Херсон - це болото, де ніколи нічого не відбувалось. Тому запросили [керівницю проекту «Шерифи для нових громад» Наталію Бімбірайте розповісти](#) про правозахисний рух Херсонщини; про особливості нашого регіону; про успіхи, яких вдалося досягнути завдяки партнерам та незалежним ЗМІ (зокрема, газеті «Вгору»); про виклики, які подолали/долають місцеві активісти. Тобто про все те, чим Херсонщина насправді може дуже пишатися, і що може надихнути молодих лідерів надалі міняти громаду навколо себе.
- Презентація проекту «Шерифи для нових громад» та обговорення проблемних питань безпеки в громадах 13.08.19 на семінар від Інституту миру і порозуміння «Безпечна громада». Взяло участь 50 осіб. Під час заходу координаторка проекту Ілона Коротіцина презентувала напрацювання команди проекту.

Мандрівний фестиваль Docudays UA на Херсонщині

З 13 листопада по 11 грудня 2019 р. у м. Херсоні та Херсонській області Благодійною організацією «Фонд милосердя та здоров'я» проводиться XVI Мандрівний міжнародний фестиваль документального кіно про права людини Docudays UA.

Мета якого: підвищити рівень правової обізнаності населення Каланчацького, Чаплинського, Новотроїцького районів, Григоріївської ОТГ, Виноградівської ОТГ Херсонської області та м. Херсона, спонукати до вивчення прав людини та оволодіння механізмами їх захисту, сприяти розвитку відкритого діалогу про права людини, утвердженню ставлення до людської гідності, як найвищої цінності шляхом перегляду та обговорення документальних фільмів про права людини. Популяризувати тематику дотримання прав людини, пробуджувати суспільний діалог, спрямований на утвердження верховенства права, людської гідності та побудови правової, демократичної держави.

Цільові групи проекту: учні та вчителі загальноосвітніх шкіл, активісти і правозахисники, внутрішньо переміщені особи, які переселились до Херсонської області з тимчасово окупованої території України та районів проведення АТО, учасники антитерористичної операції та члени їх сімей, громадські організації створені учасниками АТО та ВПО, а також засуджені особи та персонал установ виконання покарань у м. Херсоні.



Фестиваль пройшов у 5 районах Каланчацького, Чаплинського, Новотроїцького районів, Григоріївської ОТГ, Виноградівської ОТГ Херсонської області та у м. Херсон. Всього у показах фестивалю у м. Херсоні та Херсонській області у 2019 році взяли участь 650 осіб в тому числі засуджені особи та персонал установ виконання покарань у м. Херсоні. Проведено 5 правозахисних заходів:

- Семінари для представників Національної поліції у Херсонській області, голів громад Херсонської області, інспекторів з охорони правопорядку, членів громадських формувань на тему «Кращі практики організації взаємодії поліції з населенням»;
- інформаційно просвітницькі заходи з інформування глядачів про кібербулінг, правила безпеки в Інтернеті, про загрози та реальність їх наслідків у мережі. Надання інформації про те, де можна дізнатись та як захиститися від цькування в онлайні й офлайн, як отримати безкоштовну юридичну допомогу тощо.

У 2019 році кіноклуб медіапросвіти з прав людини Docudays UA при БО «Фонд милосердя та здоров'я» здійснив покази наступних фільмів: «Нічна відьма», режисерка Елісон Клеймен, «Українські шерифи», режисер Роман Бондарчук, «Лізо, ходи додому!», режисерка Оксана Бурая, «Стираючі Девіда» режисер Девід Бонд, «Ти, бля, рота закрій!», режисерка Таїсія Кутузова та фільму «Венери» режисерки Леа Глоб та Метте Карла Альбрехтсен для учасників благодійної організації «Інша».



Підвищення рівня професійної компетенції членів БО “Фонд милосердя та здоров’я”

Учасники команди БО ФМЗ у 2019 році брали участь у наступних навчальних заходах:

- Участь у Конференції «Безпечна громада» від ГО «Інститут миру і порозуміння» та МФ «Відродження», м. Київ 25-26 лютого 2019 р.
- Майстер клас із фотографії від фотокореспондента Олександра Корнякова спеціально для журналістів редакції «Вгору», м. Херсон 2 березня 2019 р.
- Участь у IV Конференції «Документальне кіно як інструмент медіапросвіти з прав людини» в рамках Міжнародного фестивалю документального кіно про права людини Docudays UA, м. Київ 27-28 березня 2019 р.
- Тренінг УГСПЛ “Підвищення спроможності спільнот у захисті прав людини” для

юристів мережі громадських приймалень УГСПЛ та мережі партнерських організацій, які працюють в сфері захисту прав ЛЖВ та вразливих верств населення в контексті протидії викликам епідемії ВІЛ/СНІД, м. Київ 4-5 квітня 2019 р.

- Участь у MezhyhiryaFest в резиденції экс-президента Януковича Межигір'я, 7-9 червня 2019 року.

- Тренінг з фактчекінгу від Олександра Гороховського з громадської організації «Центр аналітики і розслідувань» (фактчек-проект «БезБрехні») спеціально для журналістів редакції «Вгору», м. Херсон 19-20 червня 2019 р.

- Участь у Хакатоні в рамках проекту «Election watch» від Media Development Foundation з метою пошуку інструменти для медіа, які можна використовувати для висвітлення виборів, м. Київ 20-22 червня 2019 р.

- Дискусія-тренінг від Представництва ЄС в країні «European projects lab for NGOs». М. Херсон 22 липня 2019 р.

- Школа якісних медіа в рамках проекту «Donbass Media Fellow», м. Харків 11-15 липня 2019 р.

- Майстер клас із написання сценарію із Устином Данчуком, засновником Першої херсонської кіношколи, спеціально для журналістів редакції «Вгору» м. Херсон 2 серпня 2019 р.

- Участь у конференції «Безпечна громада: інституціоналізація змін» від ГО «Інститут миру і порозуміння» та МФ «Відродження», м. Київ 13-14 серпня 2019 р.

- Семінар регіональних координаторів Міжнародного фестивалю документального кіно про права людини Docudays UA з підготовки Мандрівного фестивалю, м.Київ 14-15 серпня 2019 р.

- Тренінг із розвитку соціальних мереж від Сергія Колеснікова, шеф-редактора проекту engage-журналістики «ШоТам?» спеціально для журналістів редакції «Вгору», м. Херсон 21-22 серпня 2019 р.

- Участь у коференції «Донбас медіа форум», м. Харків 5-6 вересня 2019 р.

- Тренінг-курс «Технології проведення журналістських розслідувань», м. Харків 13-14 вересня 2019 р.

- Участь у конференції «National media talk» за підтримки проекту USAID «Медійна програма в Україні», що реалізується міжнародною організацією Internews, м. Київ 25 жовтня 2019 р.

- Участь у Конференції в рамках проекту Фактчек – інструмент контролю та перевірки передвиборчої риторики, подій, інформаційних повідомлень під час парламентських виборів 2019 року», м. Київ 22 листопада 2019 р.

- Тренінг від BBC для журналістів Громадського радіо в регіонах, м. Київ 5-7 грудня 2019 р.

- Тренінг «Як побудувати живу організацію? Практичні лайфхаки» від Херсонського регіонального управління UKRSIBBANK BNP Paribas Group у м. Херсон 6 грудня 2019 р.

- Тренінг в рамках проекту «Donbass Media Fellow» «DMF II: школа сторітелінгу для журналістів», м. Київ 13-15 грудня 2019 р.

- Участь у Воркшопі в рамках програми «Підтримка незалежних медіа в країнах Східного партнерства» від Thomson Reuters Foundation, м. Київ 20-22 грудня 2019 р.

Нагороди БО “Фонд милосердя та здоров’я” та членів організації в 2019 році

- Заступниця редактора онлайн газети «Вгору» Ірина Ухваріна стала переможницею обласного творчого конкурсу в номінації «Краще журналістське розслідування на актуальну тему». Конкурс щорічно організує Херсонська обласна організація Національної спілки журналістів України.



● Заступниця редактора онлайн газети «Вгору» Ірина Ухваріна зайняла 3 місце у конкурсі на краще журналістське розслідування у рамках «Школи журналістських розслідувань», який організували ГО «РЕОМ» в партнерстві з «Міст» за підтримки Міністерства закордонних справ Німеччини.